

DİN EĞİTİMİ ÖĞRENCİ SEMPOZYUMU -I-

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ
DİN EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

4 MAYIS 2023
İSTANBUL

SUNUŞ

İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı olarak, devamının gelmesini hedeflediğimiz öğrenci sempozyumlarımızın ilkinin gerçekleştirilmesini gururunu yaşıyoruz.

Bu Sempozyum, öğrencilerin din eğitimi alanındaki öğrenme serüvenlerinin ürünleri olan araştırma ve fikirlerini diğer araştırmacılarla paylaşımlarına ve tartışmalarına imkân sağlamayı hedeflemektedir.

Bu sayede din eğitimi alanına ilgi duymuş genç meslektaşlarımızın bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunmaları, araştırmaya konu edindikleri fikirlerini geliştirmeleri ve araştırma becerilerini daha nitelikli hale getirmeleri mümkün olacaktır. Sempozyum genç akademisyenlerin yetişmesine olduğu kadar, din eğitimi alanındaki akademik üretimin artmasına da katkı verecektir.

Dolayısıyla bu sempozyumun iki temel fonksiyonu bulunmakta. Biri, bunun da eğitimin bir parçası olması, üretmek öğrenmek; diğeri: bu üretimin sonuçları itibarıyla alandaki akademik birikime katkı vermek.

Kurumsal anlamda her ikisinin de İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nin misyon ve vizyonu çerçevesinde bir anlamı bulunuyor. Zira fakültemiz "sahih dini bilgi üretmek toplumla paylaşmak; bu doğrultuda bilimsel araştırmalar yaparak bilgi, kültür ve sanat alanlarına katkı sağlamak; topluma rehberlik edebilecek donanıma sahip yetkin ilahiyatçılar yetiştirmek" misyonuna sahip. Bunun sonucunda "Ulusal ve uluslararası alanda öncü bir İlahiyat Fakültesi olmak" amacındayız.

Katılımcılarımız arasında lisans ve lisansüstü eğitimlerine devam eden öğrencilerimiz bulunuyor. Lisansüstü öğrencilerimiz din eğitimi alanında bir yola girmiş bulunuyor. Umarız bu sayede lisans öğrencilerimiz de bu alana ilgi duyarlar ve akademik çalışma alanı olarak seçerler. Din eğitimi anabilim dalı olarak öğrencilerimizle araştırma temelli bir etkileşim içerisinde olmak hedefindeyiz.

Çalışmanın İlahiyat ve eğitim camiasına katkı vermesini dileriz.

Sempozyum Düzenleme Kurulu adına

Dr. Öğr. Üyesi Z. Şeyma Altın

SEMPOZYUM KURULLARI VE

SEMPOZYUM PROGRAMI

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU

Dr. Öğr. Üyesi Nurgül Bulut (Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Dr. Aydın Topaloğlu

Prof. Dr. Mustafa Tekin

Doç. Dr. Gülüşan Göcen

Dr. Öğr. Üyesi Z. Şeyma Altın

Dr. Öğr. Üyesi M. İsmail Bağdatlı

Arş. Gör. Dr. Sultan Gülşen

SEMPOZYUM BİLİM KURULU

Prof. Dr. Aydın Topaloğlu

Prof. Dr. Mustafa Tekin

Doç. Dr. Gülüşan Göcen

Doç. Dr. Mahmut Zengin (Sakarya Üni. İlahiyat Fak.)

Doç. Dr. Ayhan Öz (29 Mayıs Üni. İlahiyat Fak.)

Doç. Dr. Emine Keskiner (Marmara Üni. İlahiyat Fak.)

Dr. Öğr. Üyesi Z. Şeyma Altın

Dr. Öğr. Üyesi M. İsmail Bağdatlı

Arş. Gör. Dr. Sultan Gülşen

SEKRETERYA

Edibe Nur Demir

Beyza Polat

DİN EĞİTİMİ ÖĞRENCİ SEMPOZYUMU - 4 MAYIS 2023
(DEKANLIK BİNASI SEMİNER SALONU)

I. Oturum 10.00-10.45- Çocukluk Döneminde Din Eğitimi

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Z. Şeyma Altın
(İstanbul Üni. İlahiyat Fakültesi)

Ayşegül Altındağ - Erken Çocukluk Din Eğitiminde Merasimlerin Etkisi “Bed-i Besmele-Amin Alayı”
(29 Mayıs Üni, İlahiyat Fak. Yüksek Lisans)

İlayda Eker - Okul Çağı Döneminde Sure Öğretimi (7-12 Yaş)
(29 Mayıs Üni., Din Eğitimi, Yüksek Lisans)

Beyza Polat - Erken Çocukluk Dönemi Kuran Kurslarında Din Eğitimi: Problemler ve Çözüm Önerileri
(İstanbul Üni. İlahiyat Fakültesi, Lisans)

11.00- 11.15 KAHVE İKRAMI

II. Oturum 11.15-12.15 - Din Eğitimi Modelleri ve Öneriler

Oturum Başkanı Doç. Dr. Emine Keskiner
(Marmara Üni. İlahiyat Fakültesi)

Nur Özçelik - Bir Din Eğitimi Modeli Olarak Dünden Bugüne Kateşizm
(İstanbul Üni. İlahiyat Fakültesi, Yüksek Lisans)

Cengiz Alkan - Danimarka İlköğretim Kurumlarındaki Din Eğitimi Modelinin Kültürlerarası Din
Eğitimine Yaklaşımı
(Yalova Üni. Felsefe ve Din Bilimleri, Yüksek Lisans)

Suat Aydın - Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ders Kitapları Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Sonuç ve
Önerilerinin İncelenmesi
(Bursa Uludağ Üni. İlahiyat Fak., Doktora)

Yasemin Biçeroğlu- Ahlak ve Değerler Eğitiminin Yaklaşımlarla Sentezlenmesi
(İstanbul Üni., Erken Çocuklukta Ahlak ve Değerler Eğitimi, Yüksek Lisans)

12.15-13.30 ÖĞLE YEMEĞİ

III. Oturum 13.30-14.15 Gençlik Dönemi Din Eğitimi

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Nurgül Bulut
(İstanbul Üni. İlahiyat Fakültesi)

Edibe Nur Demir - Ergenlik Dönemi İnanç Gelişiminde Problem Alanları ve Çözüm Önerileri
(İstanbul Üni. İlahiyat Fakültesi, Lisans)

Sema Genç - Z Kuşağının Değerler Algısı: Samsun Örneği
(Ondokuz Mayıs Üni. İlahiyat Fak. Lisans)

Süreyya Akbaş- Anadolu İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinde Mesleki Yönelim: Bir Durum Analizi
(İstanbul Üni. İlahiyat Fakültesi, Lisans)

KAPANIŞ VE DEĞERLENDİRME

SEMPOZYUM BİLDİRİ ÖZETLERİ

OKUL ÇAĞI DÖNEMİNDE SURE ÖĞRETİMİ (7-12 YAŞ)

İLAYDA EKER

İSTANBUL 29 MAYIS ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİSİ
[orcid.org/ 0000-0001-8549-1256](https://orcid.org/0000-0001-8549-1256)

Din eğitimi çerçevesinde 7-12 yaş aralığındaki çocuklara sure öğretim sürecini daha verimli gerçekleştirilmesine dair alternatiflerin üretilmesi amaçlanmıştır. Araştırma yürütülürken okul çağı dönemindeki çocukların zihinsel, dil ve dinî gelişimi dikkate alınmıştır. “Zihinsel Gelişimi” başlığında çocukların somut işlemler döneminde olduğu belirtilerek bellek gelişimi üzerinde durulmuştur. “Dil Gelişimi” konusu içerisinde iki dil edinme sürecine değinerek sure öğretimi süreciyle benzer bir yol izlendiği vurgulanmıştır. “Dinî Gelişim” başlığında ise inanç-ibadet ilişkisine değinilmiştir. Çalışmanın ana konunun işlendiği son bölümde ise Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 4., 5. ve 6. sınıf Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi kitaplarının müfredatına ve Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanan 7-10 Yaş Kur’an Kursu Öğretim Planı’na göre öğretilen surelerin isimleri listelenmiştir. Sure öğretiminde uygulanabilecek örnek uygulamalar tasarlanmış ve bazı öğretim teknikleri tavsiye edilmiştir. Ayrıca literatürde sure öğretimiyle ilgili 7-12 yaş aralığına hitap eden çalışmaya rastlanmamış, bu gerekçeyle çalışmanın literatüre kaynaklık etmesi hedeflenmiştir. Çalışma nitel bir araştırma olup bu araştırmanın çıktılarının sahadaki 7-10 yaş Kur’an öğreticilerine ve DKAB öğretmenlerine faydası olacağı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Sure Öğretimi, Okul Çağı, Gelişim, Bellek.

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİ KUR’AN KURSLARINDA DİN EĞİTİMİ: PROBLEMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

BEYZA POLAT

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

İLAHİYAT FAKÜLTESİ LİSANS ÖĞRENCİSİ

Bu çalışma 4-6 yaş okul öncesi dönemi Kur’an Kurslarında yaşanan problemleri veli, öğrenci, öğretici ve kurslar bağlamında incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada tespit edilen başlıca problem alanları Diyanet bünyesindeki Kur’an Kurslarının teori ve uygulamadaki eksiklikleri, kurslardaki fiziki yetersizlikler, gelişim dönemi farklılıklardan dolayı ortaya çıkan problemler, öğreticilerin kendilerini eksik görmeleri ve özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilere yönelik yapılan uygulamalardır. Eğitim verilirken doğrudan ilahi ve kutsal bilgilerin yüklenmesinin çocuklara yönelik pedagojik eğitim ve ruhsal gelişimlerinin arka planda bırakılması, konu merkezli yaklaşımın benimsenmesiyle müfredattaki bazı kısımların çocukların gelişim seviyesinin üzerinde görülmesi, Kur’an Kurslarının hızlı bir şekilde yaygınlaştırılmasıyla bu tür problemleri beraberinde getirmektedir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi metodu kullanılmış, yeterlik geliştirme toplantıları, hizmet içi eğitim seminerleri, ilgili kurumlarla yapılan iş birlikleri araştırma kapsamında kullanılmıştır. Bununla birlikte konu ile ilgili çeşitli tez ve makaleler incelenmiş, nitel ve nicel çalışmalar ışığında problemler ve çözüm önerileri bir araya getirilmeye çalışılmıştır. Literatür inceleme sonucunda 4-6 yaş grubundaki Kur’an Kursu öğrencilerine verilen eğitimlerin teorik olarak iyi durumda olduğu ancak pratikte her kurumda aynı seviyede olmadığı tespit edilmiştir. Yaşanan sorunların okul öncesi dönemi eğitimine verilen önemin zayıf kalmasından ve buna ek olarak maddi yetersizlikten kaynaklandığı belirtilmiştir. Daha sistematik bir çatı altında, özverili öğretmenlerle iyi hale getirileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: 4-6 Yaş Erken Çocukluk Dönemi, Kur’an Kursları, Diyanet İşleri Başkanlığı, Din Eğitimi, Din

N. NUR ÖZÇELİK

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİSİ

nuriye.oezcelik@gmail.com

Hristiyanlığın ilk zamanlarında Vaftiz olup Hristiyan dinine geçmek isteyenlerin hazırlık sürecine ve o süreçteki din öğretisine Kateşizm denilirdi. Bu sürecin de tamamına katekümenlik adı verilirdi. Orta Çağ'a kadar Kateşizm bu süreçte sözlü öğreti olarak varlığını devam ettirirken, Orta Çağ'dan sonra sadece katekümenlikte değil aynı anda din eğitiminde ve vaazlarda da sözlü öğreti olarak kullanılırdı. Kateşizm, sonraki süreçte bir yazı türü olarak ortaya çıkmakla beraber 16. yüzyıldan sonra kilisede, ailede ve okulda din eğitimi için kullanılan eserlere ad olmaya başladı. Bu yazı türü altında yayınlanan ders kitapları, Hristiyanlığı öğretmek için Hristiyan inancının temel prensiplerini ve öğretilerini içerir. Kateşizmler öğretici metin, soru-cevap, kafiye veya resim şeklindedir. Reformasyon'da Kateşizm, kilisede ders alan gençlere zorunlu olmaya başladı. 1528'de Martin Luther kilise cemaatinin din bilgisini eksik gördüğü için *Kleiner Katechismus* ve *Großer Katechismus* kateşizmlerini yayınladı. Katolik Kilisesi'nin ise 19. yüzyılın sonuna kadar en önemli ders kitabı 1566 tarihli *Catechism Romanus* adlı kateşizmdi. 17. yüzyıldan sonra kateşizm ezberci yönü ile eleştirilmeye başlandı ve 18. yüzyılda Aydınlanma'nın etkisiyle Bernhard Basedow gibi düşünürler tarafından reddedildi ve alternatif akla dayanan ahlak ders kitapları yazıldı. 1847'de Joseph Deharbe *Katholischer Katechismus oder Lehrbegriff* ile yeni bir kateşizm yayınlayıp zamanının ideolojilerine karşı Hristiyanlık inancını korumayı hedefledi. Geleneksel ezberci yöntemler günden güne daha çok arka plana düşmekle birlikte 1960'larda kateşizm, çocuklar ve gençler için okul kitabı olarak da kaldırıldı. Bu gelişime paralel olarak da yetişkinler için Kateşizm yeniden canlandı. Buna örnek 1966'da yayınlanan *Holländischer Katechismus* adlı kateşizmdi. 2011'de gençler için Katolik kilisesi tarafından *Youth Catechism of the Catholic Church* isimli kateşizm yayınlandı. Bu kateşizm, Katolik Kilisesi'nin öğretilerini gençlere yönelik bir dil ile onların hem dinlerini daha iyi anlamalarını hem de günlük yaşamlarında karşılaştıkları soruları cevaplamayı amaçladı. Bu çalışma kapsamında bir din eğitimi modeli olan kateşizmin Almanya'daki tarihsel süreci muhtasar bir şekilde ele alınacaktır ve ayrıca bugüne kadar yayınlanan bazı önemli kateşizm eserleri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Almanya, Kateşizm, Katekümenlik, Martin Luther, Catechism Romanus, Youth Catechism of the Catholic Church

DANİMARKA İLKÖĞRETİM KURUMLARINDAKİ DİN EĞİTİMİ MODELİNİN KÜLTÜRLERARASI DİN EĞİTİMİNE YAKLAŞIMI

CENGİZ ALKAN

YALOVA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI DOKTORA ÖĞRENCİSİ

orcid.org/0009-0004-6729-6982 - cengizalkan@hotmail.com

Dinin sosyal hayat ve kültürel yapı üzerinde etkileri bulunmaktadır. İnsanlık tarihi boyunca dinler insanların yaşamlarını etkilemiş ve onların hayatlarının şekillenmesinde önemli olmuştur. Ancak zaman içerisinde insanların dine bakış açıları ve din eğitimi konusundaki talepleri farklılaşmaya başlamıştır. Özellikle globalleşen dünyada, devletlerin ulusal anlamda uygulanış oldukları din eğitimi modellerinin toplumun her kesimini kapsayıcı bir yaklaşım sergilemesi önem kazanmıştır. İnsanlar mensup oldukları din ve kültür dışındaki dinler ve kültürler hakkında geçmişe kıyasla daha fazla bilgiye maruz kalmaktadır. Bu durum, eğitim gören çocukların okullarında farklı inançlar, kültürler ve yaşam tarzlarıyla karşılaşmalarını beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla din eğitiminde farklı kültürel etkilerin çalışılması önem arz etmektedir. Nitel araştırma yöntemlerinden literatür taramasının kullanıldığı araştırmada, Danimarka'daki din eğitimiyle ilgili güncel literatür, kanun ve yönetmenlikler incelenmiştir. Çalışmada, kültürlerarası din eğitimi konusu ele alınmış ve Danimarka eğitim sisteminin bu alandaki yasal düzenlemeleri incelenmiştir. Ayrıca dinin Danimarka eğitim sistemine tarihsel süreç içerisinde etkisi ve günümüz din eğitiminin şekillenmesindeki rolü de tartışılmıştır. Danimarka toplumunun çok kültürlü yapısının, farklılıklara yaklaşımı ve ilköğretimdeki din eğitimi modelinin kültürlerarası din eğitime katkıları değerlendirilmiştir. Danimarka'da, tarihsel süreç içerisinde dini bir kurum olarak başlayan ilkokullar, zamanla topluma bilgi veren seküler bir kuruma dönüşmüştür. Günümüzde Danimarka ilköğretim kurumlarındaki din eğitimi müfredatında, Hristiyanlık dışındaki dinlere de yer verilmektedir fakat öncelik Evangelist-Lutheryan Hristiyanlık anlayışının öğretilmesidir. Öğrencilerin din dersinden muaf olma hakları vardır. Farklı inanç sahiplerinin dini ihtiyaçları dikkate alınır, fakat dini yaşantıları kendilerine bırakılmaktadır. Dinin yaşatılmak istenen boyutu, kültür, gelenek ve bireyin kimliği açısından bir anlam ifade etmesidir. Eğitim sistemi içerisinde dini başkasına empoze etme veya dinin misyonerliğini yapmak reddedilir ve hoşgörüsüzlük olarak değerlendirilir. Danimarka eğitim sistemindeki din eğitimi modelinin çok kültürlü toplumlar için eğitim programlarının geliştirilmesinde katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Eğitim yoluyla kültürel çeşitliliğin korunması, tolerans ve hoşgörü kültürünün geliştirilmesi önem arz etmektedir. Aynı sınıf ortamındaki çocukların, birbirlerinin kültürlerini ve dinlerini önyargılardan arındırılmış bir şekilde anlayıp kabul etmeleri, sağlıklı iletişim ve dayanışma içinde bulunmaları, geleceğin barış ve hoşgörü odaklı toplumunun oluşturulmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Kültür, Danimarka'da Din Eğitimi, Kültürlerarası Eğitim

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERS KİTAPLARI ÜZERİNE YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN SONUÇ VE ÖNERİLERİNİN İNCELENMESİ

SUAT AYDİN

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DOKTORA ÖĞRENCİSİ, MEB UZMAN ÖĞRETMEN

orcid.org/0000-0002-8002-8972. - suataydin81@hotmail.com

Araştırmada, “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ders Kitapları” üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin, sonuç ve önerilerinin incelenip analiz edilmesi, bu konularla ilgilenen araştırmacılara ve paydaşlara, var olan durumun betimlenmesi, ayrıca yeni çalışmalar için fikirler verilmesi amaçlanmıştır. Çalışma, nicel yöntemin kesitsel tarama deseni ile yapılmıştır. Literatür taraması ve doküman incelemesi içeren çalışmada, nitel yöntemin de katkısı sağlanmıştır. Karma yöntemle yapılmayan bu araştırmada, iki temel yöntem, kullanılmaya çalışılmıştır. Araştırmada, betimsel analiz ve içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini, YÖK Ulusal Tez Veri Merkezi’nin resmi internet sayfasında erişimine izin verilen, 2022 yılı Kasım ayına kadar yayınlanan, DKAB Ders Kitapları üzerine yapılmış 49 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Çalışmanın örnekleme, amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme yolu ile belirlenmiştir. Ölçüt olarak, tez başlıklarında “*DKAB Ders Kitapları*” ifadesinin yer alması belirlenmiştir. Bu ölçüte uyan 35 lisansüstü tez (4 doktora ve 31 yüksek lisans), araştırma kapsamına alınmıştır. Veri toplama aracı olarak tezlerin sonuç ve öneri kısımları kullanılmıştır. Tezlerin sonuç bölümlerinden hareketle; kitaplardaki konuların, görselliğin, soruların, bilgilerin ve fiziki özelliklerin daha fazla yeterli ve uygun görüldüğü belirlenmiştir. Bununla birlikte, kitaplardaki ayet-hadislerin özellikleri, etkinlikler, öğretim yaklaşımlarına uygunluk, günlük hayatla ilişki, aktiflik ve uygulamaya uygunluk, üst düzey amaçlara uygunluk açılarından daha fazla yetersiz ve uygunsuz bulunduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Tezlerin öneri bölümleri incelendiğinde, özellikle yukarıda yetersiz bulunan alanların birçoğu ile ilgili önerilerin yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle ders kitaplarının verimini, öğrenci ilgisi ve aktifliğini arttırmaya yönelik, anlatılanların ve etkinliklerin içerik ve tür olarak zenginleştirilmesini içeren önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: DKAB Ders Kitapları, Doktora ve Yüksek Lisans Tezleri, Tezlerin Sonuçları ve Önerileri, Betimsel Analiz, İçerik Analizi.

YASEMİN BİÇEROĞLU

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ERKEN ÇOCUKLUKTA AHLAK VE DEĞER EĞİTİMİ PROGRAMI YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİSİ

SINIF ÖĞRETMENİ, MEB. - yaseminbiceroglu@hotmail.com

Yaşamın her alanında, toplumda birey olarak yaşamamızın verdiği bir devinim içindeyiz. Bu devinim farklılıklarımıza yenilikler eklese de kaybolmaya yüz tutmuş doğru davranışları korumaya ve gelecek nesillere aktarmaya ihtiyacımız vardır. İlkokula kadar ki gelişim sürecinde değer aktarımına maruz kalmamış bireyler ile sık karşılaşmaktadır. Ahlak ve değer kavramının bireye kazandırılacağı dönemin sınırlı oluşundan hareketle, birey anne karnından erken çocukluk dönemine kadar rol model olarak öğreneceği bir dönemde yer alır. Gizil öğrenmenin olduğu ya da olamadığı durumlarda eğitim sürecine dâhil olan birey için planlı bir öğretim şartı ile kalıcı öğrenmeleri sağlayacaktır. Sentezlemek istediğim yaklaşım” *Çocuklar İçin Felsefe Jackson Metodu* ”dur. Bu yaklaşımda öğrencinin arkadaşları ve öğretmenleriyle sohbet yoluyla eleştirel ve yaratıcı düşünme yolunu açması, farkındalık sağlamaya çalışılan değer öğretiminde, eklenen etkinliklerle merak duygusunun arttırılıp toplum için değeri fark eden, değerli bireyler yetiştirilmesini sağlamaya çalışmaktır. Ahlak ve Değerler eğitimi noksanlığın toplumda fark edilir düzeyde yaşandığı göz önünde tutularak, “*Sınıf Ortamında Farkındalık Nasıl Sağlarım*” ile başladığımız eğitim yolculuğumuzda hazırladığım program çerçevesinde; programın Çocuklarla Felsefe Yaklaşımı ve değerlerin sentezlenmesi ile oluşturduğum planlar ve etkinlik örnekleri ile yeni bir boyut kazanmıştır. Bu program topluma yararlı, ahlaki açıdan yozlaşmamış, çevresinde olan olaylara duyarlı bireyler yetiştirmek için gerekli tasarıları içerir. Değerler öğretiminin en önemli amacı bireye değerli olduğunu hissettirmektir. Çocuğa göstermediğimiz değeri çevresine göstermesini beklememeliyiz.

Anahtar Kelimeler: Çocuklar için felsefe, Jackson Metodu, Değer Öğretimi, Sorumluluk, Sevgi, Paylaşma, İş Birliği, Hoşgörü, Saygı, Dürüstlük, Yardımlaşma, Empati.

ERGENLİK DÖNEMİ İNANÇ GELİŞİMİNDE PROBLEM ALANLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

EDİBE NUR DEMİR

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

İLAHİYAT FAKÜLTESİ LİSANS ÖĞRENCİSİ

Bu çalışmanın amacı ergenlik dönemindeki bireyin inanç gelişiminde yaşanan problemleri ve çözüm önerilerini tartışmaktır. Gelişim psikolojisinde çocukluk dönemi ile yetişkinlik dönemi arasında bir köprü görevi gören 12-18 yaş aralığını kapsayan ergenlik dönemi, bireyde gerçekleşen fiziksel değişimlerin yanı sıra aynı zamanda bireyin benliğini bulma arayışı içerisinde olduğu bir dönemdir. Bununla birlikte bireylerde inanç kimliğinin şekillenmeye başladığı ve sorgulamaların sıklıkla yaşandığı kritik bir dönem olma özelliğini taşır. Bu doğrultuda çalışmada ergenlik döneminde olan bir bireyin inanç gelişiminde ortaya çıkan problemli davranışlar, bu davranışlara sebep olan faktörler ve problemlerin çözümüne ilişkini öneriler konu edilecektir. Çalışmada öncelikle ergenlik dönemi psikolojisi ve gelişim dönemi özellikleri incelenecek, daha sonra ergenlik döneminde ortaya çıkan inanç ile ilgili problemler ergen inancı ekseninde ele alınacaktır. Gençlerin güvenlik, kimlik, bağlanma ve anlam arayışının yaşandığı bu hassas dönemde dini inancın güçlü bir rol üstlendiği bilinmektedir. Literatür incelendiğinde ergenlik döneminde ortaya çıkan inanç problemlerindeki en önemli faktörlerin aile ve sosyal çevre olduğu saptanmıştır. Problemin çözümü için ebeveyn ve çevre etkisinin desteğine gerektiğine vurgu yapıldığı ve bu desteğine vurgu yapıldığı ve bu desteğin ne şekilde yapılacağına ilişkin öneriler getirildiği görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Ergenlik Dönemi, İnanç Gelişimi, Ergen Psikolojisi, İnanç Krizleri, Benlik Arayışı

Z KUŞAĞININ DEĞERLER ALGISI: SAMSUN ÖRNEĞİ

SEMA GENÇ

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ

orcid.org/0009-0001-0645-1617 - LİSANS ÖĞRENCİSİ

semagenc372@gmail.com

Geçmiş dönemlerde olduğu gibi günümüzde de bir kuşak çatışmasından bahsedilmektedir. Ancak bu kuşak çatışması günümüzde çok daha hızlı bir hal almıştır. Özellikle bu kuşak çatışması günümüzde “Z kuşağı” olarak adlandırılan, genelde 2000’li yıllardan sonra doğan çocuklarda çok daha bariz bir şekilde görülmektedir. Biz bu çalışmamızda, Z kuşağının tüm özelliklerini araştırmak yerine, daha çok dini ve ahlaki değerlere ilişkin görüşlerini inceleyeceğiz. Çalışmanın temel amacı; “Z kuşağının değer algısı eğilimlerini” tespit etmektir. Bu bağlamda gençlerin zenginlik, başarı ve ahlaki değerler açısından hangisini daha çok önemsedikleri, dinin hayatlarındaki yeri, ahlaki değerlere bağlılıkları ve cinsel özgürlük, moda, tüketim kültürü, birliktelikler gibi güncel meseleler konusunda neler düşündüklerine dair sorular yöneltilmiştir. Ayrıca Z kuşağının ihtiyaçlarını ve isteklerini daha iyi görebilmek adına aile, okul ve devletten beklentileri öğrenilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın evrenini, Z kuşağı kapsamına giren ortaöğretim gençliği, örneklemini ise Samsun ilinin farklı liselerinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde amaçlı örnekleme modellerinden kartopu örnekleme tercih edilmiştir. Araştırmamızda elde edilen bulgulara göre, katılımcıların hayatta en çok önem verdikleri ahlaki değerler arasında "güven" ve "başarı" öne çıkmaktadır. Din, bazıları için hayatın anlamını oluşturan unsurken, bir kısmına göre ise, din, olmadan da ahlak kuralları ile bu mümkündür. İffet ve namus algısının toplumda önemini koruduğunu ve koruması gerektiğini söylemişlerdir. Cinsel özgürlük ve LGBT hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını ifade etmişlerdir. Ekonomi, konusuna gelince, ekonomilerinin iyi olduğunu belirtse de birçok arkadaşının maddi yoksunluk yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Siyaseti, yanlış bulmuşlar ve adil siyaset yapılmadığını belirtmişlerdir. Ailelerin, elinden geldiklerini yaptıklarını, devletten ise güvenli gelecek beklediklerini söylemişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Z Kuşağı, Ahlaki Değerler, Ortaöğretim Öğrencileri, Cinsel Özgürlük, Siyasi Görüş

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ YÖNELİMLERİ: BİR DURUM ANALİZİ

SÜREYYA AKBAŞ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

İLAHİYAT FAKÜLTESİ LİSANS ÖĞRENCİSİ

Bu çalışma, katsayı probleminin giderilmesinden sonra Proje İmam Hatip Liselerinde ve Anadolu İmam Hatip Liselerinde okuyan öğrencilerin mesleki yönelimlerini ve üniversite tercihlerini incelemeyi amaçlamaktadır. 1983 yılında üniversitelerin tüm fakülte ve bölümlerine yerleşme imkânı kazanan İmam Hatip Lisesi öğrencileri, YÖK’ün kararı ile 1999 yılından itibaren üniversiteye yerleşmelerinde farklı katsayı uygulamasına maruz kalmış ve İlahiyat Fakültesi dışındaki bölümleri tercih etmelerinin önü tamamen kapatılmıştır. Fakat bu katsayı problemi 2011 yılı itibariyle çözülmüş ve öğrencilerin farklı alanlara yönelebilmeye imkânı yeniden sağlanmıştır. Bu bağlamda üniversite tercihinde mağduriyet yaşayan İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin katsayı engelinin giderilmesinin ardından sergiledikleri tutum, üniversite tercihlerine etki eden faktörler ve mesleki yönelimlerini incelemek önem kazanmaktadır. Fakat bilimsel alanyazın incelendiğinde doğrudan İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin üniversite yönelimlerini konu edinen çalışma sayısının oldukça az olduğu görülmektedir. Bu bağlamda 2011 sonrasında İmam Hatip Liseleri ve öğrencileri ile ilgili yapılan makale ve tez çalışmaları incelenmiş, mesleki yönelim ve üniversite seçimleri ile ilgili olan çalışmalar tespit edilerek diğerleri araştırmanın dışında bırakılmıştır. Araştırmaya “İmam Hatip Lisesi, Beklenti, Sorun, Kariyer, Meslek, Tercih, Yönelim, Seçim ve Görüş” anahtar kelimelerini içeren 16 makale ve 22 tez dâhil edilmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış, doküman incelemesi ile elde edilen veriler içerik analiziyle değerlendirilmiş, betimsel bir yaklaşım esas alınmıştır. Çalışma bulgularına göre Proje İmam Hatip Liselerinde ve Anadolu İmam Hatip Liselerinde öğrenim gören başarılı öğrencilerin çok az bir kısmının İlahiyat Fakültelerini tercih ettiği görülmektedir. Kızlarda büyük bir oranla sağlık alanının, erkeklerde ise mühendislik ve mimarlık alanının tercih edilmesi dikkat çekicidir. Bu çalışmada öğrencilerin farklı alanlara yönelim sebeplerini tespit etmenin yanı sıra ilahiyat fakültelerinin daha az tercih edilmesinin tartışılması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: İmam Hatip Lisesi, Kariyer, Meslek, Tercih, Yönelim.

ERKEN ÇOCUKLUK DİN EĞİTİMİNDE MERASİMLERİN ETKİSİ

“BED-İ BESMELE – ÂMİN ALAYI”

AYŞEGÜL ALTINDAĞ

29 MAYIS ÜNİVERSİTESİ

ERKEN ÇOCUKLUKTA AHLAK VE DEĞERLER EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS

Din eğitimi, yaşadığımız coğrafya, getirdiğimiz kültür, inandığımız din gereği erken çocukluk döneminde verilmeye başlanmalı ve çok yönlü düşünülmelidir. Bu konuda sorumluluğu olan yalnızca örgün eğitim veren kurumlar olmamalı, aile, yakın çevre buna destek vermelidir.

Tarihimizde çocuk, değişen koşullara göre farklı görevler üstlenmiş ancak önemini hiçbir zaman kaybetmemiştir. Günümüzdekinden farklı olarak ailelerin sadece eğlence için yaptıkları doğum günü vb. partilerin yerine çocukların şahsiyet gelişimleri için onlara özel merasimler düzenlenmiştir. Bunların en önemlilerinden biri çocuğun ilme, okula adım atışını geniş çevrelerle birlikte destekleyen merasim, Bed-i Besmeledir.

Bildiri 3 bölümden oluşmaktadır. Girişinde Bed-i Basmelinin kelime anlamından, merasimin nasıl yapıldığı, okunan duaların, ilahilerin anlamı, neden ve niçin yapıldığına dair kısa bir anlatım yapılacaktır. İkinci kısımda ise böyle bir merasimin, hazırlık sürecinin, merasim esnasında ve sonrasında hem çocuğun sosyal – duygusal, bilişsel ve dil alanındaki gelişimlerine hangi kazanımları ekleyeceği hem de toplumsal olarak din eğitimindeki görevlerimiz üzerinde durulacaktır. Son kısımda ise tarihe adını altın harflerle yazdırmış, Yahya Kemal, Mehmet Akif Ersoy gibi isimlerin Bed-i Besmele törenlerinin eğitim hayatlarına katkılarını nasıl anlattıklarına dair örnekler verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Âmin Alayı, Bed-i Besmele, Din Eğitimi, Merasim